

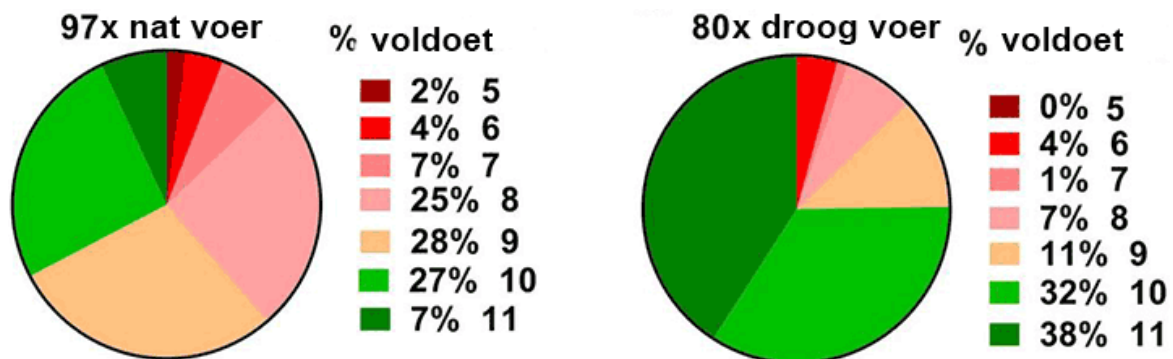
Hoe lees ik een etiket van hondenbrokvoeding?

Richtlijnen zijn geen wettelijke eisen

Er zijn door FEDIAF (European Pet Food Industry Federation) en het Amerikaanse NRC (National Research Council) richtlijnen opgesteld waar hondenvoeding minimaal aan moet voldoen. De richtlijnen van beide instanties zijn grotendeels hetzelfde. Richtlijnen zijn geen wettelijke eisen, dus producenten hoeven zich er niet aan te houden. In die richtlijnen wordt uitgegaan van de minimale hoeveelheden nutriënten als basisbehoefte. Deze basisbehoefte is te laag voor de dagelijkse normale bezigheden van een hond. Deze richtlijnen zijn opgesteld voor fabrikanten van kant en klaar brok- en blikvoer.

Een Engels onderzoek uit 2017 laat zien dat van de 177 honden- en kattenvoedingen (brok en blik) die claimen compleet te zijn, geen enkele aan alle richtlijnen voldeden. Hier werd de minerale samenstelling van volledig nat (n = 97) en droog (n = 80) honden- en kattenvoer voor huisdieren geanalyseerd om te beoordelen of het voldoet aan de EU-richtlijnen. De meerderheid voldeed aan ≥ 8 van de 11 richtlijnen (respectievelijk 99% en 83% voor droog- en natvoer), maar velen voldeden niet aan het minimum nutriënten (bijv. Cu, 20% natvoer) of overschreden het maximum (bijv. Se, 76% van natvoer). Slechts 6% (6/97) van natvoer en 38% (30/80) van droogvoer voldeed volledig aan de eisen. Sommige voedingsmiddelen (20-30% van alle geanalyseerde producten) hadden een disbalans in mineralen, zoals het niet hebben van de aanbevolen verhouding Ca:P (tussen 1:1 en 2:1). Voedingsmiddelen met een hoog visgehalte hadden een hoog gehalte aan ongewenste metaalelementen zoals arseen. Deze studie wijst op een brede niet-naleving van de EU-richtlijnen bij honden- en kattenvoer die in de UK verkocht worden (respectievelijk 94% en 61% van de natte en droge voeding). Als ze uitsluitend en gedurende een langere periode worden gevoerd, kunnen een aantal van deze huisdiervoeders de algemene gezondheid van gezelschapsdieren aantasten.

Welke merken in dit onderzoek werden meegenomen is niet bekend.

Wat nu?

Tja, als eigenaar moet je bijna een studie volgen om goed inzicht te krijgen in de commerciële hondenvoeding. Ik zal in dit artikel in grote lijnen proberen uitleg te geven hoe je een etiket hondenbrokvoer kan lezen.

Macro- en micronutriënten

Honden hebben macronutriënten nodig, die essentieel zijn voor het lichaam. Macronutriënten zijn: eiwitten, vetten en koolhydraten. Eiwitten en vetten kunnen van dierlijke en plantaardige oorsprong zijn. Grofweg zijn eiwitten bouwstoffen en vetten en koolhydraten energieleveranciers. Daarnaast

hebben honden ook essentiële micronutriënten nodig: vitamines en mineralen. Essentieel wil zeggen dat de hond deze vitamines en mineralen niet zelf kan aanmaken en dus d.m.v. voeding verkregen moeten worden. Vitamines en mineralen kunnen in synthetische of natuurlijke vorm toegevoegd worden, hier ga ik nu niet verder op in.

Om het beeldend te maken gebruik ik een voorbeeld:

Samenstelling:

Granen (volkoren granen 63%), vlees en dierlijke bijproducten (8% *), plantaardige bijproducten, oliën en vetten, plantaardige eiwitextracten, mineralen, groenten (0,6% gedehydeerde groenten, gelijkwaardig aan 4% groenten)

*gelijkwaardig aan 16% gerehydrateerd vlees en dierlijke bijproducten, met min 4% kip.

Nutritionele toevoegingsmiddelen:

Vitamine A (19.000 IE/kg), vitamine D3 (1.100 IE/kg), vitamine E (90 IE/kg), ijzersulfaatmonohydraat (78 mg/kg), watervrij calciumjodaat (1.9 mg/kg), kopersulfaat-pentahydraat (8.7 mg/kg), mangaansulfaat-monohydraat (5,9 mg/kg), zinksulfaat-monohydraat (110 mg/kg), natriumseleniet (0,19 mg/kg), Vitamine B-groep (75 mg/kg) Kleurstoffen en antioxidanten.

Analytische bestanddelen:

Eiwit: 21.0%

Vetgehalte: 10.0%

Ruwe celstof: 3.5%

Ruwe as: 8%

Omega-3-vetzuren: linoleenzuur 0.1%

Omega-6-vetzuren: linolzuur 2%

Het eerste ingrediënt in de lijst bij de samenstelling is het ingrediënt wat het hoogste in gewicht in het voer zit. Ingrediënten kunnen worden weergegeven per categorie die door de regelgeving wordt gedefinieerd (bijvoorbeeld vlees- en dierlijke bijproducten, granen, mineralen), of als afzonderlijke ingrediënten (zoals bijvoorbeeld kippenlever, gedehydeerde wortels). De lijst is aflopend naar het product wat er het minst in zit. In bovenstaand voorbeeld zijn granen dus het meest aanwezig. Hier is dan 63% volkoren granen van het totaal aantal granen (= 100%). De soort granen van de overige 37% wordt niet vermeld.

Het tweede product wordt omschreven als "vlees en dierlijke bijproducten". Het product is niet nauwkeurig omschreven. Hier kunnen verschillende dierlijke delen in verwerkt zijn. Het zijn overigens producten die voor humane consumptie goedgekeurd zijn, maar wij niet consumeren. Je kan hierbij denken aan: hoeven, haren, veren, wol, huiden, karkassen, bloed, placenta, organen, pens, schelpen en schalen, melk, eieren, eierschalen en vetweefsel.

Kip wordt specifiek genoemd, dus we weten dat er minimaal 4% (van de 100% vlees en dierlijke bijproducten) kip in is verwerkt, wat precies van de kip is niet duidelijk. De overige 96% is niet gedefinieerd, dat kunnen verschillende diersoorten zijn en verschillende producten van diersoorten. Gerehydrateerd betekent: eerst is al het vocht uit het vlees en dierlijke bijproducten gehaald en later is het vocht weer toegevoegd.

De lijst met ingrediënten is heel algemeen omschreven, zodat je niet goed weet wat er precies in het voer zit. Onduidelijk is welke granen, welke vlees en dierlijke bijproducten, welke plantaardige bijproducten, plantaardige eiwitextracten en welke groenten het zijn. Voor de fabrikant kan dat

handig zijn, omdat hij dan niet altijd dezelfde ingrediënten hoeft te gebruiken, als het percentage van de nutriënten maar klopt.

Wat betreft het vetgehalte van 10%, staat vermeld dat 0,1% linoleenzuur (omega 3) en 2% linolzuur (omega 6) in het voer zit. De herkomst van de overige oliën en vetten is niet omschreven.

Wist je dat bij de percentages van de analytische bestanddelen koolhydraten heel vaak niet vermeld worden? Dit komt omdat het wettelijk niet verplicht is om het te vermelden.

In het voorbeeld zijn de hoeveelheid koolhydraten en het percentage vocht niet vermeld. Als je alle bestanddelen bij elkaar optelt (eiwit + vet + ruwe celstof + ruwe as) kom je totaal op 47,20%. Dat is inclusief vocht, bij brokvoeding kan je uitgaan van 10% vocht. Dat betekent dat er 52,80% koolhydraten in het voer is verwerkt.

In brokvoeding zitten altijd koolhydraatbronnen. Dit omdat er anders geen brokjes van gemaakt kunnen worden. Koolhydraten zorgen dus voor het bij elkaar houden van de ingrediënten, anders blijft het een meelachtige losse substantie.

Koolhydraatbronnen komen voor in de vorm van zetmeel of vezels. Voorbeelden zijn: peulvruchten en bonen, melk, yoghurt, granen, rijst, groenten, fruit, noten en zaden.

Vleesmeel

Vleesmeel is een ingrediënt wat we veel zien in hondenvoer. Het wordt gemaakt door vlees (en soms botten en bijproducten) op hoge temperaturen te verhitten en te laten drogen, waarbij de vetten en het vocht wordt verwijderd. Het voordeel van vleesmeel is dat veel honden het volgens onderzoek lekkerder vinden en het iets beter verteerbaar is. Het voordeel van vers vlees is dat het minder bewerkt is en het geen conserveringsmiddelen bevat.

Ruwe celstof

Ruwe celstof is het percentage onverteerbare plantaardige celstof. Voor de voeding van een hond zijn dergelijke voedingsvezels van belang. Deze stimuleren de darmperistaltiek en vormen de ontlasting. Herkenbare voorbeelden hiervan zijn: cellulose, inuline en bietenpulp.

Ruwe as

Ruwe as is ongeveer de hoeveelheid mineralen die overblijven na verbranding. Het percentage ruwe as staat niet 100% gelijk aan het percentage mineralen, omdat:

1. sommige mineralen deels verbranden, zoals: natrium, selenium en jodium.
2. andere stoffen ook overblijven als as, bijvoorbeeld zand. Dit wordt "acid insoluble ash" genoemd, dit wordt nooit apart vermeld op een verpakking.

Het percentage ruwe as geeft aan hoeveel mineralen er ongeveer in het voer zitten. Fabrikanten van honden- en kattenvoer zijn verplicht het percentage ruwe as op de verpakking te zetten. Hierbij mag de werkelijke waarde schommelen tussen 1% meer tot 2% minder als er maximaal 8% ruwe as wordt genoemd.

Toevoegingen

Toevoegingen in diervoeding kunnen onder andere vitaminen, smaakstoffen, conserveermiddelen, antioxidanten of kleurstoffen zijn. Ze worden in het voer gestopt om aan de minimale hoeveelheid aan voedingsstoffen te voldoen, om het voer langer te kunnen bewaren, voor de smaak, kleur of om een bepaalde textuur te krijgen. Ze worden geclassificeerd op basis van hun functie. Uitsluitend

toevoegingen die grondig zijn onderzocht op veiligheid en werkzaamheid en die zijn goedgekeurd door de EU mogen in diervoeding worden gebruikt.

Sensorische toevoegingen

In brokken kunnen smaakstoffen toegevoegd worden om te zorgen dat de brokken lekker smaken. Dit is een relatief goedkope manier om een lekker smaak toe te voegen. Het is belangrijk voor de producent dat de hond de brokken lekker vindt, anders worden ze niet gegeten en dus niet gekocht. In de meeste krokante brokken zitten smaakmakers op basis van vrije glutamaat. Dat smaakt lekker, maar er worden negatieve gezondheidseffecten aan toegeschreven. De gevoeligheid voor deze stof kan per individu verschillen. Bedenk wel dat honden vaak hun leven lang elke dag dezelfde brokken eten inclusief dezelfde eventuele schadelijke stoffen. Je herkent deze smaakstoffen meestal aan de termen: mono natrium glutamaat, gehydroliseerd, gistextractbouillon of jus.

Technologische toevoegingen

Dit zijn toevoegingen die zorgen voor de kwaliteit en bijvoorbeeld textuur, zoals conserveringsmiddelen.

Analytische bestanddelen

Dit is de nutritionele analyse van de voeding als het gaat om eiwitten, vetten, vezels en as. Bij producten die meer dan 14% vocht bevatten, wordt ook het vochtgehalte vermeld.

Hieronder een ander interessant voorbeeld van een etiket:

Samenstelling

Vervaardigd met producten afkomstig van 100% gecontroleerde biologische landbouw en veeteelt. Biologische verse kip 25%, biologisch rijstewit*, biologische volkorenrijst*, biologische volkorengierst*, biologische volkoren haver*, biologische verse kalkoen* 5%, mineralen, biologische varkenssaus*, biologisch kippenvet*, biologische tomaten* 0,04%, biologische wortels* 0,04%, biologische peren* 0,04%, biologische appels* 0,04%, biologische chiazaad* 0,04%, biologische kokosnoot* 0,04%, biologische brandnetels*, biologische braambesblaadjes*, biologische venkel*, biologisch karwijzaad*, biologische kamille*, biologische melisse*.

Voedingsadditieven/kg

vitamine A 12.000 IE, vitamine D3 1.200 IE, vitamine E 75 mg, taurine 1000 mg. Koper (koper(II)sulfaat-pentahydraat) 10 mg, zink (zinkoxide) 75 mg, jodium (calciumjodaat, watervrij) 2,1 mg, selenium (natriumseleniet) 0,21 mg.

Analytische bestanddelen

ruw eiwit 25%, ruw vet 13%, ruwe celstof 3,5%, ruwe as 7,6%, omega 6 2,9%, omega 3 0,2%, calcium 1,15%, fosfor 0,9%.

Een brok met 100% biologische producten.

Nu denk je: het eerste product wat vermeld wordt is het meest aanwezig, dat heb ik hierboven uitgelegd. Vers vlees is het product wat hier het eerste wordt vermeld. Maar vers vlees bestaat voor een groot gedeelte uit vocht, zo'n 70%. Na het drogen van het vlees blijft er ongeveer 30% van de 25% kip over, dat wil zeggen 7,5 % kip. Bedenk dus dat als er vers vlees in het recept staat, dat dat inclusief zo'n 70% vocht is.

Bij navraag kreeg ik het volgende antwoord: “Er wordt 25% verse biokip gebruikt. De 100% wil zeggen dat het gebruikte vlees in zijn geheel bio is”. Dit is nogal onduidelijk: is het nu 25% kip en 5% kalkoen van 100% vlees, waarvan 70% van niet omschreven diersoorten? Daar lijkt het wel op.

Ook werd gezegd: “Het receptuur bevat 50% dierlijke eiwitten en 50% plantaardige eiwitten. De percentages van rijsteiwit, volkorenrijst, gierst en haver zijn niet afzonderlijk gepubliceerd voor dit recept (omdat dit wettelijk ook niet gevraagd wordt).”

De varkenssaus bestaat uit gehydrolyseerde varkens eiwitten, dit is een smaakmaker.

Het is niet zo makkelijk om een etiket goed te lezen, omdat er verschillende termen gebruikt mogen worden voor een bepaalde voedingsstof. Dit geldt trouwens ook voor humane voeding. Als je specifieke informatie wil, omdat je hond bijvoorbeeld ergens niet goed tegen kan, dan kan je het beste de fabrikant raadplegen. Als de fabrikant goede ingrediënten gebruikt, is dat juist van belang voor de fabrikant om te vermelden. Kwalitatief goede ingrediënten zijn meestal duurder.

Het makkelijkst te onthouden is: als het etiket heel duidelijk beschreven is, heeft de fabrikant niets te verbergen en is de samenstelling altijd hetzelfde.

Joke Sauerbreij

Orthomoleculair voedingsdeskundige, Gedragstherapeut en Vachtverzorging voor de hond

Bronnen:

Engels onderzoek betreft 177 honden- en kattenvoedingen die geanalyseerd zijn op compleetheid en of ze voldoen aan de Europese richtlijnen <https://www.nature.com/articles/s41598-017-17159-7>

Fediaf richtlijnen <https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2022/03/Updated-Nutritional-Guidelines.pdf>

Hoe zout is hondenvoer eigenlijk? <https://www.doggo.nl/artikelen/honden-voeding/hoe-zout-is-hondenvoer-nu-eigenlijk/>

<https://www.voerwijzer.com/waarom-zit-er-ruwe-as-in-het-voer/>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Smaakstof>

<https://www.purina.nl/jouw-vragen-zijn-belangrijk/ingredienten/etiket-begrijpen#:~:text=De%20ingredi%C3%ABnten%20op%20etiketten%20van,ander%20ingredi%C3%ABnten%20op%20de%20lijst.>

<https://www.voerwijzer.com/brokken-met-vleesmeel-lekkerder-en-beter-verteerbaar/>

Hall, Jean A., et al. “When fed foods with similar palatability, healthy adult dogs and cats choose different macronutrient compositions.” *Journal of Experimental Biology* (2018): jeb-173450.

Meineri, Giorgia, et al. “Nutritional Value of Extruded Dog Food with Mechanically Separated Chicken Meat or Meat By-products.” (2019).

https://www.preprints.org/manuscript/201901.0189/download/final_file

Pérez-Calvo, E., et al. “Effect of rendering on protein and fat quality of animal by-products.” *Journal of animal physiology and animal nutrition* 94.5 (2010): e154-e163.)

